

Русија користи кризу на Блиском истоку и у Либији како би учврстила позицију светске енергетске суперсиле

Русија користи кризу на Блиском истоку и у Либији како би учврстила позицију свјетске енергетске суперсиле. То су можда добре вести за руску економију, али критичари Кремља тврде да ће нагли профит због повећања цена енергената поново оснажити ауторитарну владу.

Док амерички војни авиони бомбардују војна постројења нафтом богате Либије и док се Јапан бори да спречи радијацију из земљотресом погођене нуклеарне електране у Фукушими, свет страхује за будућност енергетских залиха. Али не и Русија. Због немира на Блиском истоку, цена нафте је порасла на 105 долара по барелу.

То је довело до наглог профита који је омогућио највећем светском извознику енергената да се коначно опорави од рецесије узроковане глобалном финансијском кризом 2008. године.

Русија жели претворити ту несигурност у капитал, тако што се већ почела називати глобалним спаситељем. Премијер Владимир Путин, који је предвидео да ће до идуће године руски БДП досегнути ниво који је имао пре кризе, је прошле седмице заменио своје круто понашање неуобичајено пријатељским приступом, обећавајући да ће помоћи Јапану где је нуклеарна криза узроковала нестанак струје.

Такође је предвидео да ће последице земљотреса и цунамија на енергетске залихе бити дуготрајне.

„У том погледу, морамо убрзати наше планове за изградњу пројеката за екстракцију угљоводоника, посебно за екстракцију гаса на Далеком истоку,“ изјавио је Путин.

Повратак у златно доба

Путин је понудио да допрема гас у Еуропу путем цевовода, што би омогућило да се пошиљке течног природног гаса усмере ка Јапану.

Такође је предложио да се спроведе електрични кабл до Јапана, а јапанским компанијама је понудио удео у сибирском гасном пољу.

Москва је дала неколико понуда, укључујући и охрабрење за јапанске компаније да улажу у руску индустрију угља.

Међутим, многи аналитичари упозоравају да ће појачан фокус Русије на властиту глобалну енергетску улогу умањити ионако слабу могућност да влада спроведе неке економске реформе.

Кремљ се закleo да ће потпуно преиначити државну економију након стреловитог пада цена нафте услед глобалне финансијске кризе.

Али политички аналитичар Андреј Пјонтковски каже да најновији догађаји на Блиском истоку заправо помажу да се убрза повратак Русије на ниво од пре кризе, када су максималне цене нафте поплавиле Русију новцем.

„Враћамо се у златно доба из 2006. и 2007. у којем су официјелни пропагандни слогани величали 'највећу енергетску силу'. То је јако добро за ограничену скупину људи и то краткорочно, али засигурно је врло лоше за државу,“ каже Пјонтковски.

Пјонтковски тврди да оваква ситуација јача менталитет руских лидера, што се очитује у оштрој анти-западној реторици која је била изразито снажна управо за време највећег нафтног процвата пре наиласка кризе.

Рефокусирање интереса

Он указује на овомесечне изјаве председника Дмитрија Медведева у којима он окривљује западне земље за потицање немира на Блиском истоку, додајући да су „они припремили такав сценарио за нас“.

Али Путин је заправо кључни вођа у Русији. Он је у уторак истресао најстроже анти-западне изјаве ове године, осуђујући Савет безбедности УН-а што је одобрио нападе на Либију. Рекао је да је прошлонедељна резолуција омогућила западним земљама да предузму акције против суверене државе „под кринком заштите цивила“.

„Ово заправо подсећа на средњевековне позиве на крсташке ратове, када би једни позвали друге да оду на неко место и ослободе га,“ рекао је Путин.

Медведев је одмах укорио такве коментаре називајући их „неприхватљивим“ и Москва је на прошлонедељном гласању одлучила уложити вето на резолуцију, уместо да је остала суздржана. Фјодор Лукјанов, уредник часописа „Russia in Global Affairs“ сматра ту одлуку важнијом од „тешких речи“.

„То није типично,“ каже он. „Русија се некоћ залагала за или против, посебно када се радило о интервенцијама на друге земље.“

Лукјанов додаје да спољна политика није вођена порастом цена нафте.

„Ради се о постепеном рефокусирању руских интереса и редефинисању руског спољно-политичког идентитета с глобалног на локални ниво“, оценио је он.

Играти на карту ресурса

Та промена, како каже Лукјанов, одражава „много рационалнији приступ приоритетима“.

„То не значи да је Русија сада више про-западна. Русија постаје мање глобална, што на пример значи да идеја да се око било чега и било када изазове Вашингтон није више релевантна“, сматра Лукјанов.

Повећати извоз енергената је један од приоритета, што одражава најновији Путинов план трговине. Али задржати тренутни ниво неће бити тако лако како се чини.

Економиста и стручњак за Русију Клифорд Гади (Gaddy) из Брукингс Института каже да ће кључно питање за даљи економски напредак Русије бити њен одговор на захтеве Кине. Без обзира на реторику Кремља, Русија нема никакве шансе да се такмичи с Кином у било којем другом сектору.

„Можете сањати о променама колико год хоћете и кривити Путина или било кога другог што се ништа не мења или их хвалити што покушавају нешто променити. Али ништа од тога нема много смисла. Руска компаративна и компетитивна предност није ни у чему другом него у ресурсима и једино паметно је играти на ту карту,“ тврди Гади.

За сада Гади види неколико дугорочних последица блискоисточне кризе на Русију, наводећи да се предвиђа да ће цене нафте ове године порасти са 105 на 108 долара по барелу, док ће цене робе у догледној будућности наставити да расту.

То је лоша вест за Путинове критичаре. Многи верују да ће се премијер поновно кандидовати за председника на идућим изборима и ако га поново изабере могао би

„заглавити“ у председничкој канцеларији наредних 12 година.

Превод: Ена Стевановић

(RSE)